

Minister Klimatu i Środowiska

DLŁ-WOFil.050.27.2025.BW
3662049.14547525.11784357
Warszawa, 14-03-2025

Pan
Szymon Hołownia
Marszałek Sejmu RP

Szanowny Panie Marszałku,

w odpowiedzi na interpelację Posła Pawła Papkego w sprawie procedur postępowania z dzikimi zwierzętami żyjącymi w stanie wolnym (K10INT8183), przedstawiam poniższe informacje.

Ad.1. Czy obecnie trwają prace nad zmianą przepisów, które w konkretny i precyzyjny sposób dawałyby podstawy prawne, rozwiązujące odpowiedzialność za postępowanie z dzikimi zwierzętami pojawiającymi się na terenach zurbanizowanych?

Obecnie nie są prowadzone prace nad zmianą przepisów ustawy – Prawo łowieckie¹ w odniesieniu do art. 45 ust. 3 tejże ustawy, który stanowi, że w przypadku szczególnego zagrożenia w prawidłowym funkcjonowaniu obiektów produkcyjnych i użyteczności publicznej przez zwierzynę, starosta, w porozumieniu z Polskim Związkiem Łowieckim, może wydać decyzję o odłowie, odłowie wraz z uśmierceniem lub odstrzale redukcyjnym zwierzyny.

Należy także zaznaczyć, że sposób postępowania ze zwierzętami pojawiającymi się na terenach zurbanizowanych leży na styku kilku ustaw, będących w gestii Ministerstwa Klimatu i Środowiska (ustawa – Prawo łowieckie), Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi (ustawa o ochronie zwierząt²) oraz Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji (ustawa o samorządzie gminnym³).

Sposób postępowania jednostek samorządu terytorialnego (dalej także: „j.s.t.”) w przypadkach incydentalnego przebywania zwierząt poza obszarem naturalnego występowania wynika z interpretacji przepisów o samorządzie gminnym. Zgodnie z art. 7 ust. 1 pkt 14 ustawy o samorządzie gminnym (dalej także: „u.o.s.g.”), zadania własne gminy obejmują w szczególności sprawy porządku publicznego i bezpieczeństwa obywateli. W świetle wskazanych przepisów trzeba zaznaczyć, że to na samorządzie gminnym ciążyą koszty odłowy, odstrzału lub ewentualnego transportu (gdy zniesione zostaną obowiązujące zakazy dotyczące przemieszczania) dzików występujących w miastach.

Zgodnie z informacjami, jakie wpływają do Ministerstwa Klimatu i Środowiska, obecnie wiele gmin zaprzestaje działań w związku z dzikimi zwierzętami z uwagi na brak środków

¹ Ustawa – Prawo łowieckie z dnia 13 października 1995 r. (Dz. U. z 2023 r. poz. 1082).

² Ustawa o ochronie zwierząt z dnia 21 sierpnia 1997 r. (Dz. U. z 2023 r. poz. 1580).

³ Ustawa o samorządzie gminnym z dnia 8 marca 1990 r. (Dz. U. z 2024 r. poz. 1465).

finansowych spowodowanych wstrzymaniem wykonania uchwał budżetowych przez Regionalne Izby Obrachunkowe (dalej także: „RIO”). RIO wskazują jednoznacznie, że z obowiązujących przepisów nie wynika wprost, aby pomoc dzikim zwierzętom gmina mogła realizować jako zadania własne. Z pozostałych regulacji prawnych nie wynika także, aby j.s.t. były uprawnione do finansowania działań w tym zakresie. Zdaniem RIO oznacza to, że gmina, planując wydatek bieżący na pomoc dzikim zwierzętom na swoim terenie, nie posiada ku temu podstawy prawnej.

Informuję także, że propozycja rozważenia możliwości zawarcia stosownych rozwiązań prawnych dotyczących wskazanej kwestii w u.o.s.g., a w szczególności doprecyzowania katalogu zadań własnych gminy, określonego w art. 7 ust. 1 u.o.s.g. tak, aby umożliwić gminom realizację i finansowanie zadań mających na celu eliminację zagrożeń powodowanych przez zwierzęta, została przeanalizowana przez Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji i uznana za niezasadną.

Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji wskazało, że u.o.s.g., jako ustawa ustrojowa, zawiera ogólne normy dotyczące funkcjonowania gmin, w tym wykonywanych przez nie zadań. Podkreślono, że gminy wykonują zadania i posiadają kompetencje z zakresu różnych dziedzin administracji publicznej, które regulowane są przepisami prawa materialnego mieszczącymi się w działach administracji rządowej podlegających różnym ministrom. Ponadto, Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji zwróciło uwagę na możliwość uregulowania tej kwestii w ustawie o utrzymaniu czystości i porządku w gminach⁴ oraz ustawy – Prawo ochrony środowiska⁵, będących w gestii Ministra Klimatu i Środowiska.

Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi również negatywnie odniósł się do postulatu ewentualnego znowelizowania przepisów, pozostających w jego właściwości, tj. ustawy o ochronie zwierząt⁶.

Mając na uwadze opisane problemy, kwestia dotycząca sposobu postępowania ze zwierzętami pojawiającymi się na terenach zurbanizowanych w szczególnych przypadkach powinna podlegać dalszej analizie celem wypracowania satysfakcjonujących rozwiązań, również na szczeblu międzyresortowym.

Ad.2. Zgodnie z art.2 ustawy prawo łowieckie, zwierzęta łowne w stanie wolnym są własnością Skarbu Państwa. Kto zatem odpowiada za wykonywanie obowiązków wynikających z ich własności?

Zgodnie z art. 2 ustawy – Prawo łowieckie zwierzyna w stanie wolnym stanowi własność Skarbu Państwa. Własność jest prawem rzeczowym i została uregulowana w Kodeksie cywilnym (dalej także: „K.c.”)⁷. Art. 140 K.c. stanowi, że w granicach określonych przez ustawy i zasady współżycia społecznego właściciel może, z wyłączeniem innych osób, korzystać z rzeczy zgodnie ze społeczno-gospodarczym przeznaczeniem swego prawa, w szczególności może pobierać pożytki i inne dochody z rzeczy. W tych samych granicach

⁴ Ustawa o utrzymaniu czystości i porządku w gminach z dnia 13 września 1996 r. (Dz. U. z 2024 r., poz. 399).

⁵ Ustawa – Prawo ochrony środowiska z dnia 27 kwietnia 2001 r. (Dz. U. z 2024 r. poz. 54).

⁶ Ustawa o ochronie zwierząt z dnia 21 sierpnia 1997 r. (Dz. U. z 2023 r. poz. 1580).

⁷ Ustawa – Kodeks cywilny z dnia 23 kwietnia 1964 r. (Dz. U. z 2024 r. poz. 1061).

może rozporządzać rzeczą. Rzeczą w rozumieniu art. 45 K.c. jest tylko przedmiot materialny. W doktrynie przyjmuje się, że „rzeczami są jedynie przedmioty materialne, które stanowią (mogą stanowić) samoistny przedmiot obrotu i stosunków prawnorzeczowych”. Przymiotu takiego nie posiada zwierzyna w stanie wolnym. Nie podlega ona bowiem władztwu człowieka, a co za tym idzie, człowiek nie może nią swobodnie rozporządzać. Uzyskanie tego władztwa następuje dopiero z chwilą pozyskania albo schwytania zwierzyny.

Tym samym, nie można mówić o własności Skarbu Państwa wolno żyjącej zwierzyny jako o własności z wszystkimi przymiotami tego prawa wynikającymi z art. 140 K.c. W doktrynie podkreśla się zatem, że w przypadku prawa własności Skarbu Państwa zwierzyny w stanie wolnym „nie mówimy o prawie własności rzeczy w rozumieniu prawa cywilnego z uwagi na brak cechy samoistnego przedmiotu obrotu”. Należy przy tym zauważyć, że nieuregulowanie kwestii własności zwierzyny prowadziłoby natomiast do wątpliwości, czyją własnością są zwierzęta łowne (właściciela gruntu, na którym przebywają, czy państwa) oraz kto może nimi dysponować. Problemy te mogłyby z kolei skutkować brakiem ochrony zwierzyny przed nadmiernym pozyskaniem. Z tego względu przepis o własności zwierząt łownych można traktować przede wszystkim jako przepis, który uprawnia państwo do gospodarowania zwierzyną jako dobrem ogólnonarodowym, w sposób określony w regulacjach Prawa łowieckiego. Z przywołanego przepisu nie wynikają zatem uprawnienia i obowiązki Skarbu Państwa związane z tą własnością. Ich konkretyzacja następuje w przepisach szczegółowych tej ustawy.

Ad.3. Czy jednostki samorządu terytorialnego, wykonując i finansując zadania rządowe w omawianym zakresie działają na podstawie zawartych umów lub jasno sprecyzowanych przepisów, określających zasady finansowania?

Informuję, że kwestie dotyczące sposobu realizacji zadań zleconych z zakresu administracji rządowej przez jednostki samorządu terytorialnego nie leżą w kompetencjach Ministerstwa Klimatu i Środowiska, lecz Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji.

Ad.4. Czy trwają prace w Ministerstwie nad usystematyzowaniem:

- podmiotu/ów odpowiedzialnego/yh za przetransportowanie dzikich zwierząt na tereny niezabudowane w sytuacjach pojawienia się ich w miejscach zurbanizowanych?
- procedur zabezpieczenia trasy wywozu?
- zasadami odpowiedzialności za zdarzenia mogące pojawić się w trakcie wykonywania czynności?
- zasadami finansowania lekarzy weterynarii, którzy mają wydać decyzję i wykonać zabieg uśmiercania zwierzęcia?

Art. 45 ust. 3 ustawy – Prawo łowieckie daje możliwość wydania decyzji przez starostę na odłów, odłów wraz z uśmierceniem lub odstrzał redukcyjny zwierzyny, w porozumieniu z Polskim Związkiem Łowieckim. Kwestie dotyczące sposobu realizacji ww. uprawnień leżą w gestii organu wydającego zezwolenie na etapie stosowania prawa w praktyce oraz zależą od lokalnych uwarunkowań i możliwości postępowania ze zwierzyną. Właściwy

terytorialnie starosta wydaje decyzję, w której określa rodzaj działań zmierzających do ograniczenia liczebności zwierzyny, termin i warunki ich przeprowadzenia oraz podmiot, z którym może zawrzeć umowę o przeprowadzenie tych działań. Polski Związek Łowiecki ocenia jedynie wpływ tych działań na populację gatunku, co do którego mają być one przeprowadzone i jeśli nie zagrażają one trwałości populacji tego gatunku na terenie Polski, nie ma podstaw do wydania opinii negatywnej co do ich przeprowadzenia.

Informuję, że Ministerstwo Klimatu i Środowiska nie prowadzi dodatkowych działań we zakresie wskazanym w niniejszym pytaniu.

Ad.5. Czy służby mundurowe objęte są procedurami szkoleniowymi z zakresu postępowania z dzikimi zwierzętami?

Ad.6. Czy służby mundurowe mają pozwolenie i sprecyzowane procedury dotyczące użycia broni pneumatycznej do usypiania dzikich, wolnych zwierząt? Jeśli tak, proszę o dookreślenia skali osób wyszkolonych i kosztów za przeprowadzenie tych szkoleń z ostatnich 3 lat.

Ministerstwo Klimatu i Środowiska nie posiada wiedzy w zakresie pytań nr 5 i 6.

W związku z powyższym informuję, że pytania nr 3, 5 i 6 Ministerstwo Klimatu i Środowiska przekazało, zgodnie z właściwością⁸, do Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji.

Z wyrazami szacunku

Z up. Ministra

Mikołaj Dorożala
Podsekretarz Stanu
Ministerstwo Klimatu i Środowiska
/ – podpisany cyfrowo/

Do wiadomości:

Departament Spraw Parlamentarnych w Kancelarii Prezesa Rady Ministrów

⁸ Art. 6 ust. 1 pkt 1 i 3 oraz art. 29 ust. 1 pkt. 1 ustawy o działach administracji rządowej z dnia 4 września 1997 r. (Dz. U. z 2024 r. poz. 1370).